

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „РЕЧНИК НА ТЕРМИНИ ОД НАУКАТА ЗА ЈАЗИКОТ“ ОД Д-Р ВИОЛЕТА НИКОЛОВСКА, РЕДОВЕН ПРОФЕСОР, ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.1602-37/44 од Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки одржана на 28.1.2015 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Веселинка Лаброска, редовен професор, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ - Скопје при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје.
- проф. д-р Блаже Китанов, редовен професор, Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Рецензентската комисија имаше за задача изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Речник на термини од науката за јазикот“ од проф. д-р Виолета Николовска наменет за студентите од прв циклус студии на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Материјалот на ракописот со наслов „Речник на термини од науката за јазикот“ од авторката проф. д-р Виолета Николовска е потполно компатибилен со наставниот план и содржините на предметите Македонски јазик со култура на изразувањето, Вовед во науката за јазикот, Фонологија, Морфологија и Синтакса на СМЈ кои според студиските програми на Факултетот за образовни науки и на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ Штип се изучуваат како задолжителни предмети и избран предмет (Вовед во науката за јазикот) на студиската насока Одделенска настава, Предучилишно воспитание и Македонски јазик со книжевност: Македонски јазик со култура на изразувањето, втори семестар со фонд на часови (2+2+1) и се вреднува со 6 кредити; Вовед во науката за јазикот, прв семестар, со фонд на часови 2+1+1 и се вреднува со 4 кредити; Фонологија на СМЈ со правопис и правоговор, кој се слуша во првиот семестар со фонд на часови 3+2+2 и се вреднува со 8 кредити; Морфологија на СМЈ, кој се слуша во вториот семестар со фонд на часови 3+2+2 и се вреднува со 8 кредити и предметот Синтакса на современиот македонски јазик, кој се слуша во седмиот семестар со фонд на часови 3+2+2 и се вреднува со 8 кредити.

Ракописот е наменет како дополнителна литература во изучувањето на наставните содржини по горенаведените предмети. Наставните содржини по предметите имаат термилошки апарат којшто е од странско потекло (главно старогрчки и латински термини, но и понови термини од другите европски јазици) за којшто е неопходно потребен ваков речник. Тие термини во рецензираниов труд се дадени прегледно по азбучен ред со многу јасно и концизно толкување на македонски јазик.

Податоци за обемот ракописот:

Ракописот е напишан на македонски јазик во Envelope C6 формат, фронт Times new roman, големина на буквите во целиот текст е 11. Текстот содржи 92 страници и е подготвен според потребите за наставна програма по јазичните предмети и барањата кои се поставуваат во лексикографијата за изработка на еден термилошки речник. Речникот содржи околу 500 заглавни зборови со лингвистичка терминологија за сите јазични рамништа.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов:

Колку што им е познато на рецензентите, речник на термини од областа на науката за јазикот досега не е објавен во македонската лексикографија. Токму затоа, објавувањето на ваков речник ќе претставува голем придонес не само за поуспешна реализација на наставата и усвојувањето на јазичната материја, туку Универзитетот „Гоце Делчев“ ќе биде прв Универзитет што ќе има во своите електронски изданија ваков речник, којшто повеќе од сигурно ќе им биде од корист не само на сите студенти по филологија, туку и на сите оние што на некој начин имаат контакт со лингвистичката наука и сакаат да си ги дополнат знаењата за одреден лингвистички збор.

Краток опис на содржината:

Структурата на овој монографски труд на проф. д-р Виолета Николовска ги задоволува сите стандарди за изработка на лексикографски термилошки труд од мал обем, а тоа е јасна и прецизна обработка на основните заглавни зборови на даденото научно поле, нивно подредување по азбучен ред и внатрешно упатување на меѓусебно поврзаните термини со кратенката в. (види). Се работи за околу 500 обработени лингвистички термини од сите сфери на науката за јазикот т.е. од лингвистиката кои се од различно потекло: на пр. од грчко потекло (*фонема*), од латинско потекло (*детерминација*), од индиско потекло (*санди*) или од македонско потекло (*директнозависна именска група*). По азбучениот заглавен збор се дава објаснување за значењето на зборот. Објаснувањето е со едноставни зборови и со кратки дефиниции, но секогаш во согласност со најсовремените лингвистички сфаќања и ставови за одделен термин, а кои авторката Виолета Николовска очигледно добро ги владее. Оние речнички статии кои се однесуваат на некој термин од семантиката имаат по заглавниот збор кратенка *семан.* со која се укажува на специфичноста на ова лингвистичко поле во поглед на неможноста еднозначно да се определи најмалата семантичка јазична единица. Пример: **Антонимија** – семан. спротивставеност. **Лексички антоними** – зборови со спротивно значење *Пр. ден – ноќ, светлина – темнина, чесен – нечесен...* Примеров што го наведуваме е и убав показател дека под заглавниот збор со пошироко значење, авторката Николовска ги опфаќа зборовите кои се со поспецијализирано значење во истата сфера (*антонимија* наспроти *лексички антоними* како поспецијализиран тип на антонимија). За сите специфични термини за кои Николовска смета дека се помалку познати или дека е неопходно да се илустрираат, дадени се примери во курзив, како во следниов пример: **Квантификатори** – количествени определувачи во рамките на именската група, базирани на субјективна оценка на говорителот: *малку, многу, неколку, низа, безброј.*

Без да наведуваме повеќе примери од материјалот, ќе истакнеме дека се работи за речник којшто ги опфаќа сите битни термини од науката за јазикот што се предмет на изучување по предметите за јазик, како што се: фонологија, морфологија, синтакса, општа лингвистика, стилистика, лексикологија, дијалектологија, култура на изразување и други. Можеме да заклучиме дека во овој речник толкување за некој збор можат да најдат студентите од сите години на Факултетот за образовни науки или на Филолошкиот факултет. Значи, пред нас имаме оригинален речник, труд на д-р Виолета Николовска, прв од ваков вид во македонската наука за јазикот, којшто е наменет за поширока група корисници и со тоа со големо теоретско и практично значење.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на изложеното може да се заклучи дека приложениот ракопис „**Речник на термини од науката за јазикот**“ од проф. д-р Виолета Николовска на мошне јасен и едноставен јазик ги обработува лингвистичките термини коишто се користат во изучувањето на предметите од научната област македонскиот јазик, а во согласност со студиската програма и наставниот план на Факултетот за образовни науки и Филолошкиот факултет. Речникот е особено важен за студентите на педагошките факултети кои го изучуваат јазикот и како наставно подрачје и како средство за комуникација и тој ќе им биде корисно помагало за полесно совладување на бројните термини од науката за јазикот.

Во согласност со погоре изложеното, на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки со задоволство му го препорачуваме за објавување следниот труд **„Речник на термини од науката за јазикот“** од проф. д-р **Виолета Николовска** да го прифати како рецензиран речник во електронска форма.

РЕЦЕНЗЕНТИ

**Проф. д-р Веселинка Лаброска, с.р редовен професор,
Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје**
**Проф. д-р Блаже Китанов, с.р. редовен професор,
Факултет за образовни науки Универзитет
„Гоце Делчев“ - Штип**